

भंडारदरा जलविद्युत गृह क्र. १ चे उद्दीष्टानुसार
वीजनिर्मिती होण्यासाठी विद्युतगृहातून पाणी
सोडण्याचे नियोजनासंदर्भात कायमस्वरूपी
उपाययोजना करण्याच्या दृष्टीने समन्वय समिती
गठित करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक:- जविप्र २०१७/(४७/१७)/जवि,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : १६ मार्च २०१७

प्रस्तावना :-

अहमदनगर जिल्हातील भंडारदरा जलविद्युतगृह क्र. १ (1×12 मे.वॅ.) हा प्रकल्प पुर्नबांधणी, चालन तथा परिरक्षणार्थ ३० वर्षाच्या भाडेपट्टी करारावर मे. डॉडसन लिंडब्लॉम हॉयड्रोपॉवर प्रा. लि. मुंबई या कंपनीस हस्तांतरित करण्यात आला आहे. सदर कंपनीसोबत करण्यात आलेल्या लिज अँग्रीमेंट मधील कलम २.७ नुसार ७५% विश्वासार्ह येवा उपलब्ध असलेल्या वर्षात प्रतिवर्षी ३६ दशलक्ष युनिट्स वीजनिर्मितीचे उद्दीष्ट आहे. उर्ध्व प्रवरा उपखोऱ्यामध्ये भंडारदरा धरणाच्या खालील बाजूकडील निळवंडे धरणामध्ये पाणीसाठा करणे सुरु झाल्यानंतर जास्तीत जास्त पाणी विद्युतगृह क्र. १ मधून सोडून एकसमान (uniform) व सतत (Continuos) विजनिर्मिती करण्याची तरतूद कलम २.७ मध्ये आहे. याच कलमामध्ये जलसंपदा विभाग व कंपनी यांनी संयुक्तपणे सिंचनाची मागणी विचारात घेऊन धरणातून विशिष्ट कालावधीत पाणी सोडण्याचे नियोजन करण्याची तरतूद आहे.

भंडारदरा धरणातील पाणी काही प्रमाणात विद्युतगृहातून न सोडता बाहेरुन सोडण्यात येत असल्याने विजनिर्मितीमध्ये घट (Shortfall of Generation) ची शक्यता निर्माण होते. सदर कंपनीसोबत करण्यात आलेल्या पॉवर परचेस अँग्रीमेंटमधील कलम ७.४.१ मधील तरतूदीनुसार विजनिर्मितीमध्ये घट करिता महाराष्ट्र शासना कडून कंपनीस नुकसान भरपाई दयावी लागते. अशी परिस्थिती प्रतिवर्षी उद्भवू नये तसेच स्वर्त जलविद्युत जास्तीत जास्त निर्माण होण्याकरिता कायमस्वरूपी उपाययोजना करण्याच्या दृष्टीने विद्युतगृहातून पाणी सोडण्याचे नियोजनासंदर्भात कार्यप्रणाली निश्चित करण्यासाठी पाणी नियोजनाशी संबंधित सर्व अधिकारी व कंपनीचे प्रतिनिधी यांचा समावेश असलेल्या समन्वय समितीचे गठण करणे शासनाच्या विचाराधीन होते.

शासन निर्णय :-

भंडारदरा जलविद्युत गृह क्र. १ चे उद्दीष्टानुसार वीजनिर्मिती होण्यासाठी विद्युतगृहातून पाणी सोडण्याचे नियोजनासंदर्भात कायमस्वरूपी उपाययोजना करण्याच्या दृष्टीने पुढीलप्रमाणे समन्वय समितीचे गठण करण्यात येत आहे.

१) मुख्य अभियंता, उत्तर महाराष्ट्र प्रदेश, नाशिक	अध्यक्ष
२) मुख्य अभियंता (विद्युत), जलविद्युत प्रकल्प, जलसंपदा विभाग, मुंबई	सदस्य
३) अधिकारी अभियंता व प्रशासक, लाक्षेवि प्राधिकरण, अहमदनगर	सदस्य
४) मे. डॉडसन लिंडब्लॉम हायड्रौ पॉवर प्रा. लि. मुंबई यांचे प्रतिनिधी	सदस्य

५) मे. न्यु एशियन कन्स्ट्रक्शन कंपनी, मुंबई यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
६) अधिकारी अभियंता व प्रशासक, लाक्षेवि प्राधिकरण, नाशिक	सदस्य सचिव

सदर समितीची कार्यकक्षा खालील प्रमाणे राहिल.

समितीची कार्यकक्षा :

- प्रत्येक जलवर्षामध्ये जुलै, ऑक्टोबर, जानेवारी, मार्च महिन्यात व आवश्यकतेनुसार कालबद्ध बैठकीचे आयोजन करून भंडारदरा धरण व निळवंडे धरणातून पाणी सोडणे तसेच उर्ध्व प्रवरा उप खोचातील जल विद्युतगृहांतील वीजनिर्मिती यामध्ये समन्वय साधणे.
- भंडारदरा धरणातून व निळवंडे धरणातून सिंचनासाठी आवश्यक पाणी सोडतेवेळी इष्टतम (optimum) वीजनिर्मिती होण्यासाठी हंगामनिहाय व सिंचनासाठी सोडावयाच्या पाण्याच्या नियोजनाप्रमाणे पाणी आवर्तन कार्यक्रमाची आखणी करणे व आवश्यकतेनुसार त्यामध्ये सुधारणा करणे.
- पावसाळ्याच्या कालावधीत सतत (Continuous) व एकसमान (uniform) विजनिर्मिती होण्यासाठी दैनंदिन / साप्ताहिक पाणी सोडण्याचे प्रमाण यामध्ये समायोजन करून जास्तीत जास्त विजनिर्मिती साध्य करण्यासाठी भंडारदरा जलाशय व निळवंडे जलाशय यांचे एकात्मिक जलाशय संचलन (Integrated Reservoir Operations) करण्यासाठी समन्वय करणे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१७०३१६१४४०००२१२७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(र. रा. शुक्ला)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- प्रधान सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहाय्यक.
- सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहाय्यक.
- सचिव(प्र.स.), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहाय्यक.
- कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद.
- मुख्य अभियंता, उत्तर महाराष्ट्र प्रदेश, नाशिक.
- मुख्य अभियंता(विद्युत), जलविद्युत प्रकल्प, जलसंपदा विभाग, मुंबई.
- अधिकारी अभियंता व प्रशासक, लाक्षेवि प्राधिकरण, अहमदनगर.
- अधिकारी अभियंता व प्रशासक, लाक्षेवि प्राधिकरण, नाशिक.
- कार्यकारी अभियंता, अहमदनगर पाटबंधारे विभाग, अहमदनगर.
- कार्यकारी अभियंता, उर्ध्व प्रवरा धरण विभाग , संगमनेर.

११. मे. डॉडसन लिंडब्लॉम हायड्रौ पॉवर. प्रा. लि., ६, शिव वास्तु, तेजपाल योजना रस्ता क्र ५,
विले पार्ले (पूर्व), मुंबई-४०००५७.
१२. मे. न्यु एशियन कन्स्ट्रक्शन कंपनी, न्यु एशियन हाऊस, २०, मँगनम युनिट्स्, सी,
स.गृ.स.म., श्री अरोबिंदू मार्ग, लोखंडवाला कॉम्प्लेक्स, अंधेरी (पश्चिम), मुंबई-४०००५३.
१३. जलविद्युत कार्यासन संग्रहार्थ, मुंबई.